

LEDA-Nyt nr. 36 – Nov. 2003

ISSN 0908-3553

Redigeret af Carsten Hansen og Peter Widell

Indhold

Meddelelser fra bestyrelsen	s. 2
Indkaldelse til medlemsmøde i LEDA	s. 3
Den Danske Ordbog udkommer!	s. 3
Leksikografiske foreninger og leksikografiske konferencer 2004-2005	s. 4
Rapport fra 7. Nordiske Konference i Leksikografi	s. 6
Referat af LEDA's generalforsamling 30.4.2003	s. 8

Medlemsmøde onsdag den 26. nov. kl. 15.00

Bent Jørgensen, Institut for Navneforskning, holder foredrag med titlen:

To røde bøger med stednavne

Sted: Københavns Universitet Amager "Det nye KUA" lokale 27.0.09.
Kaffe/te og kage (gratis) ved tilmelding til Sanni Nimb på sanni@cst.dk
Gæster er meget velkomne.

Forslag til generalforsamling i LEDA

Bestyrelsen indkalder forslag til generalforsamling i LEDA. Forslagene skal være bestyrelsen i hænde senest 15. januar 2004

Meddelelser fra kassereren

NB! NB! NB! NB!

Kontingentbetaling for 2004. Vedlagt dette nummer af *LEDA-Nyt* medsendes girokort til indbetaling af foreningskontingent for 2004. Kontingent for medlemskab af Foreningen af Leksikografer i Danmark (LEDA) kr. 125,-. Kontingent for medlemskab af Nordisk Forening for Leksikografi (NFL) dkr. 180,-.

LEDA-Nyt udgives af Foreningen af Leksikografer i Danmark (LEDA) og udkommer to gange om året. LEDA-Nyt udsendes fast til LEDA's medlemmer. Bidrag til næste nyhedsbrev sendes til formanden inden 15. marts 2004. Dette nummer er redigeret af Carsten Hansen og Peter Widell. LEDA er en forening der fungerer som forum for praktisk og videnskabeligt ordbogsarbejde og ledes af en bestyrelse som består af:

Peter Widell (formand), Høegh-Guldbergsgade 51, 2., 8000 Århus C, norwidell@hum.au.dk
Carsten Hansen (næstformand), carsten@lexitext.dk
Christian Becker-Christensen (kasserer), Christian.Becker-Christensen@pol.dk
Henrik Hovmark, hovmark@hum.ku.dk
Henrik Lorentzen, hl@dsl.dk
Sanni Nimb, sanni@cst.dk
Jørgen Schack, schack@dsn.dk

Kontingent for medlemskab af Foreningen af Leksikografer i Danmark (LEDA) kr. 125,- (kan indbetales på girokonto 139-1968).

Kontingent for medlemskab af Nordisk Forening for Leksikografi (NFL) kr. 180,-/NKR 200,-.

Henvendelse vedrørende indmeldelse og adresseændring sker til foreningens kasserer. Øvrige henvendelser rettes til formanden.

Medlemsmøde onsdag den 26. nov. kl. 15.00

Foredrag ved Bent Jørgensen, Institut for Navneforskning:

To røde bøger med stednavne

I løbet af 1990'erne udgav jeg de to små røde ordbøger Stednavneordbogen og Storbyens Stednavne. Af disse var Stednavneordbogen en videreførelse af de tre bind Dansk Stednavneleksikon fra 1981-83, et meget sjældent eksempel på forvandling fra leksikon til ordbog.

I foredraget vil jeg redegøre for mine overvejelser og strategiske valg med hensyn til materialeudvælgelse, ledidentifikation og betydningsbestemmelse, herunder også om der er dele jeg ville gribe væsentligt anderledes an i dag.

Bent Jørgensen

Den Danske Ordbog udkommer!

Af Henrik Lorentzen

Den har været længe undervejs, mange har spurgt til hvornår den kom, og enkelte har måske endda tvivlet på om det overhovedet ville ske i deres levetid, men nu står det fast: Den Danske Ordbog udkommer og vil være på gaden den 11. november i år. Udgivelsen sker bindvis så første bind kommer i år og de resterende fem i løbet af 2004, det sidste evt. først i 2005. Forlaget er Gyldendal, og farven er rød, men ikke traditionel ordbogsrød: Som ordbogsværk betragtet og i udstyr og layout lægger DDO sig mere op ad Ordbog over det danske Sprog og dets supplement. Da det i sin tid (sidst i 1980'erne) blev besluttet at der skulle udarbejdes en stor ny ordbog over moderne dansk, var det netop tanken at det nye værk skulle være en efterfølger til ODS med ansvar for perioden fra ca. 1950 til i dag. "i dag" var oprindeligt 1990, men tidspunktet har flyttet sig fremefter i løbet af redaktionsperioden, og redaktionen har gjort hvad den kunne, for at få de nyeste ord, udtryk og betydninger med, vel vidende at der skal sættes punktum en dag.

Hvad kan man så finde af oplysninger i DDO? Slår man op på en tilfældig side i bind 1, fx side 351, får man bl.a. følgende at vide:

- at *bessefar* er en spøgende eller nedsættende betegnelse for en ældre mand
- at *best.* er en forkortelse for *bestyrelse*
- at *bestalling* nu officielt betegnes *beskikkelse*
- at *bestanddel* ofte følges af præpositionerne *af* og *i*

- at *bestandig* kan være med eller uden -t i sætninger som *de to børn blev bestandig(t) drillet*, og at ordet i øvrigt kommer fra nedertysk *bestendich*
- at almindelige sammensætninger til *besparelse* er *el-*, *energi-*, *skatte-*, *tids-* og *varmebesparelse*.

På samme side i ordbogen finder man også autentiske belæg i form af citater fra så forskellige kilder som Nationalmuseets dagbøger (1992), Det Nye Testamente, Weekendavisen, Bo Bedre og talesprog fra 1990.

Redaktionen glæder sig meget til at få reaktioner fra den leksikografiske verden når nu den trykte ordbog foreligger. I LEDA-regi vil DDO blive viet en del opmærksomhed, dels i form af anmeldelse og kommentarer i forårsnummeret af LEDA-Nyt, dels i form af et temamøde i forbindelse med generalforsamlingen sidst i april. Til den tid er bind 2 på gaden, så der vil være lidt mere at forholde sig til. Vi der har været med til at udarbejde ordbogen, stiller gerne op til diskussion og verbale øretæver. God fornøjelse med DDO!

Leksikografiske foreninger og leksikografiske konferencer 2004-2005

Af Sanni Nimb

2004

Twelfth International Symposium on Lexicography

Københavns Universitet, 29. april - 2. maj 2004

International Symposium on Lexicography finder sted hvert andet år på Københavns Universitet og arrangeres af Engelsk Institut, Institut for Tysk og Nederlandske og Oversættelsescentret. Der bliver både præsenteret foredrag om teoretiske og praktiske aspekter inden for leksikografi. Tilmelding hos Jens Erik Mogensen på jem@hum.ku.dk (fristen var 15. oktober 2003 for tilmelding af foredrag). Det koster 800 kr. at deltage i 2004, og i prisen er inkluderet 2 frokostmåltider.

EURALEX og konferencen EURALEX 2004

EURALEX blev grundlagt i 1983 og er den europæiske forening for leksikografi, hvor LEDA er den danske. Foreningen har som mål at støtte og fremme alle områder af leksikografien for alle sprogområder i Europa (såvel som for andre sprog i verden). Medlemmerne af EURALEX-foreningen kommer faktisk også fra hele verden og ikke kun fra Europa.

EURALEX har en bestyrelse bestående af 10 medlemmer, der vælges for en 2-årig periode. EURALEX holder konference hvert andet år, sidst i København i 2002.

Bestyrelsen har et dansk medlem, nemlig Anna Braasch fra Center for Sprogteknologi, Københavns Universitet, e-mail: anna@cst.dk.

EURALEX sponsorerer IJL, *International Journal of Lexicography*, som er publiceret af Oxford University Press, og som udkommer 4 gange om året med artikler om leksikografi. Medlemskab af EURALEX inkluderer automatisk et abonnement på IJL. Nyheder om EURALEX-aktiviteter offentliggøres i et nyhedsbrev, der udkommer sammen med IJL, samt på EURALEX' hjemmeside:
<http://www.ims.uni-stuttgart.de/euralex/official/>

Den næste (og 11.) EURALEX-konference finder sted i Lorient i Bretagne i Frankrig fra 6. til 10. juli 2004. Deadline for indgivelse af foredrag er 15. november 2003). Det koster 340 euro at deltage i konferencen, hvis man tilmelder sig før 1. maj 2004 (og 410 euro efter). Der er en rabat på ca. 60 euro, hvis man er medlem af EURALEX.

Program mv. kan ses på <http://www.univ-ubs.fr/euralex2004>.

ELRA og LREC-konferencen

LREC står for 'Language Resources and Evaluation Conference', og er organisationen ELRA's konference. ELRA (The European Language Resources Association) blev grundlagt i 1995 med det formål at fremme adgangen til (og evalueringen af) sproglige ressourcer, dvs. ordbøger og korpusser, til sprogteknologiske formål. Det er en forholdsvis stor konference (over 700 deltagere sidst) med mange tilknyttede workshopper, og den henvender sig altså først og fremmest til leksikografer med interesse for sprogteknologi. Næste LREC-konference finder sted i Lissabon fra 26. til 28. maj 2004. Der har på nuværende tidspunkt været deadline for indgivelse af abstract til foredrag (31. oktober 2003). Det koster 260 euro at deltage hvis man tilmelder sig før 20. februar 2004 (og 320 euro efter). Der er en rabat på ca. 50 euro, hvis man er medlem af ELRA. De tilknyttede workshopper koster ca. 100 euro pr. dag.

Det danske medlem af ELRA's bestyrelse (og næstformand i den) er Bente Mægaard, Center for Sprogteknologi, e-mail bente@cst.dk. Hun er også medlem af program-komitten for LREC2004.

Yderligere information kan findes på <http://www.lrec-conf.org/lrec2004/>

2005

Den 8. Nordiske Konference i Leksikografi

- skal afholdes i Danmark foråret 2005. Den 7. konference fandt sted i Norge (Volda/Ørsta) i maj 2003.

Det er Nordisk Forening for Leksikografi (NFL), der afholder disse konferencer hvert andet år på skift i de nordiske lande. NFL er en faglig forening for leksikografer i Norden, som har til formål at udvikle praktisk og teoretisk ordbogsarbejde i Norden

og fremme det nordiske samarbejde om leksikografi. Foreningen blev stiftet i Oslo i 1991 i forbindelse med den første konference om leksikografi i Norden.

Nordisk Forening for Leksikografi er LEDA's nordiske søsterorganisation, og man kan blive optaget som medlem ved henvendelse til og betaling gennem LEDA.

Der er to danske medlemmer af bestyrelsen: Lars Trap-Jensen (næstformand), Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, e-mail ltj@dsl.dk og Carsten Hansen, Lexitext, e-mail carsten@lexitext.dk

Mere information om NFL kan findes på <http://www.nordisk-sprakrad.no/nfl.htm>.

Tag til Norge ...

Rapport fra 7. nordiske leksikografikonference i Volda
Af Birthe Gawinski

Den 20. maj 2003 mødtes vi igen til nordisk leksikografikonference. Den 7. i rækken. Det havde for nogle været en lang og besværlig vej at nå så langt. Et lokalt rejsebureau var meget længe om at finde den rette vej for os til vort bestemmelsessted – men det lykkedes da til sidst.

Efter en fantastisk smuk landing i Ålesund kom vi på en bustur gennem et landskab, som nok kunne få os lavlandsfolk, som bliver fascineret over alt, hvad der er højere end Himmelbjerget, til at spærre øjnene op. Foråret var kommet, vi så anemoner i skovbunden og sne oppe ad bjergsiderne.

Vi blev fordelt på vore indkvarteringssteder i hhv. Volda og Ørsta og mødtes derefter på Høgskulen i Volda til registrering og velkomstarrangement.

Transporten mellem de to byer foregik pr. rutebil – og det gav anledning til mange muntre (og også mindre muntre indslag), såsom at det aldrig blev helt klart, hvad det præcist kostede, det var lidt, som vinden blæste den pågældende dag, eller hvad chaufføren følte for. Vi fik udleveret en køreplan, som dog ikke altid holdt stik, så vi fik også en del motion indimellem!

Næste morgen startede vi frisk på dagens program kl. 9, først med plenumforedrag og underholdning og derefter foredrag i to forskellige auditorier.

Om aftenen var der arrangeret vandreture fra hhv. Ørsta og Volda – efter sigende vellykkede – jeg syntes vejret var lidt for trist til en vandretur!

Torsdag var en kort dag, sådan rent fagligt! Allerede fra formiddagen stod det på udflugt – en meget spændende udflugt til fugleøen Runde. På vej dertil kom vi gennem et flot landskab via flere øer. Vi sejlede med en færge og kom over flere broer, som de lokale var meget stolte over.

Vi spiste frokost på en kro – jeg kan kun udtale mig om menuens udseende – som vegetar var jeg så heldig at få en lækker grøn salat med rejer! Der kom mange interessante kommentarer fra de forskellige borde om den besynderligt udseende grå klump, der lå på tallerknerne. Det

var ikke alle, der spiste op!

På Runde kunne vi vælge mellem en sejltur rundt om øen og en vandretur op over bjerget. Der var en del, der valgte den sidste mulighed – efter sigende på grund af erfaringerne fra Færøerne!

Jeg er ellers ikke specielt søstærk, men da jeg havde klaret turen på Færøerne uden problemer, kastede jeg mig friskt ud på sejlturen, og det blev en meget spændende tur. Vi så en masse fugle, vi ikke sådan har mulighed for at se til daglig, bl.a. søpapegøjer og ørne.

Efter strabadserne var der fiskesuppe og brød i forsamlingshuset/kirken, hvorefter turen gik hjemad til en lille fest på vandrerhjemmet med den medbragte cava, som vi ikke havde haft mulighed for at drikke før (der var mælk til frokost og vand til middagen!).

Der blev sunget sange fra det til lejligheden fremstillede sanghefte – især var vore nordiske venner vældig glade for 'om lidt er kaffen klar'. Der var blevet skrevet en speciel leksikografi2003-sang, som vi sang på alle sprogene, med mere eller mindre korrekt udtale!

Fredagen blev tilbragt i Aasentunet, og det blev en meget lang dag. Vi var nogle, som ikke havde hørt om Ivar Aasen før (hvor pinligt!) – men efter den dag var der ingen, der var i tvivl om hans betydning for nordmændene! Der blev bl.a. vist en (efter min mening) lettere surrealistisk og ufrivilligt komisk film om hans liv.

Hvad konferenceindholdet angik, var det især den revitaliserede Norsk Ordbok, der fyldte programmet. Norsk Ordbok – pendanten til ODS i Danmark (1918-56) og Svenska Akademiens Ordbok i Sverige (1893-) – der blev sat i gang 1930, har først nu barslet med sit fjerde bind (af tolv). Derfor er der blevet sat nye forskningsmidler af til projektet, og man regner nu med at kunne blive færdig i 2014 (før den svenske?). Der var hele seks foredrag på konferencen med tilknytning til projektet: et om den digitale konvertering af Norsk Riksmålsordbok, et om et nynorsk-korpus til ordbogen og flere med overvejelser over format m.v.

Nu vi er ved større ordbogsudgivelser, var der også et bidrag fra det med spænding imødesete seksbindsværk "Den Danske Ordbog". Her fortalte Henrik Lorentzen og Lars Trap-Jensen om de grammatiske oplysninger i ordbogen. Ikke helt uden relation hertil – i hvert fald rent emnemæssigt – holdt Henning Bergenholtz et foredrag om holdninger til brugen af "uden pluralis" i ordbøger. Desuden var der foredrag, der belyste nominalfraseologi, verbalfraseologi, lemmaselektion inden for områderne fremmedord, pejorativer og bevingede ord, samt overvejelser over internetordbøger (to foredrag) m.m.

Der var i alt 40 tilmeldte foredrag til konferencen.

Jeg må indrømme, at jeg pjækkede fra nogle af foredragene og gik på fotosafari i skoven i stedet. Som tosprogs-leksikograf måtte jeg konstatere, at der ikke var så meget fagligt at komme efter på dette års konference for mit vedkommende. Men hyggeligt var det jo – som sædvanligt – også festen om aftenen, som desværre fik en lidt brat afslutning, da en del af os måtte løbe af sted for at nå den sidste bus hjem.

For de heldige, som havde mulighed for at blive en ekstra dag, var der arrangeret en rundvisning i Ålesund – det blev en uforglemmelig oplevelse med en forrygende guide.

Alt i alt en vellykket konference – fint arrangeret af Ruth, Rikke og Dagfinn. Nu glæder vi os så til, hvad de danske arrangører af næste konference har til os!

Billeder fra konferencen – bl.a. af den ovenfor omtalte grå klump – kan findes på "<http://www.thesauruslex.com/sprak/>".

Referat af

Generalforsamling i foreningen Leksikografer i Danmark (LEDA)

Onsdag den 30. april 2003

Københavns Universitet Amager

I alt 12 personer deltog i generalforsamlingen

1. **Valg af dirigent.** Asgerd Gudiksen valgtes uden modkandidater.
2. **Formanden aflægger beretning.** Formand Peter Widell havde fået forfald. Næstformand Carsten Hansen aflagde beretning på hans vegne. Formandens beretning er vedlagt som *bilag 1*.
3. **Kassereren fremlægger det reviderede regnskab.** Kassereren - Gregor Okoniewski - er flyttet til udlandet, og kunne derfor ikke deltage i generalforsamlingen. Næstformand Carsten Hansen fremlagde det reviderede regnskab på hans vegne. Forsamlingen fik derefter lejlighed til at stille spørgsmål. Næstformanden læste til sidst et brev fra kassereren op for forsamlingen. Kassererens brev er vedlagt som *bilag 2*. Regnskabet godkendtes uden bemærkninger.
4. **Fastsættelse af kontingent.** På kassererens anbefaling fastsattes kontingentet til 125 kr. pr. år (uændret).
5. **Valg af 2 bestyrelsesmedlemmer og 1 suppleant.** Carsten Hansen og Marie Bilde Rasmussens og Gregor Okoniewskis valgperioder udløb ordinært. Carsten Hansen var villig til at modtage genvalg som suppleant, hvorimod Marie Bilde Rasmussen og Gregor Okoniewski ønskede at træde ud af bestyrelsen. Som nye ordinære bestyrelsesmedlemmer valgtes Christian Becker-Christensen (Politikens Forlag) og Henrik Hovmark fra (Institut for Dansk Dialektforskning, KU) uden modkandidater. Carsten Hansen blev genvalgt som suppleant uden modkandidater.
6. **Valg af revisor og revisorsuppleant.** Boel Bøggild-Andersen genvalgtes som revisor, og Ebba Hjorth genvalgtes som revisorsuppleant.
7. **Forslag.** Ingen forslag var indløbet den 15. januar 2003, som iflg. vedtægternes § 5 er sidste frist for indlevering.
8. **Eventuelt.** Forsamlingen kom med en række forslag til fremtidige medlemsmøder:
 - CST vil gerne fortælle om *Defisto*-projektet (**D**anmarks **E**lektroniske **F**orskningsbiblioteks **I**nterface til **S**TO).
 - Institut for Dansk Dialektforskning (KU) arbejder på at tilgængeliggøre deres talesprogskorpus på internettet. Til den tid vil de gerne præsentere *CorDiale*-projektet (Det danske dialektkorpus).

- Anna Braasch foreslog, at man inviterede Dorthé Duncker (lektor v. Institut for Nordisk Filologi, KU) til at fortælle om sit arbejde med automatisk opsamling af kollokationer fra et korpus.
- Næstformanden bemærkede, at der udmærket kan afholdes flere medlemsmøder end de normale 2-3 stykker om året.
- Forsamlingen efterlyste den traditionelle forplejning ved generalforsamlingen. Man opfordrede i øvrigt til, at foreningen fremover vil genoptage traditionen med, at deltagerne i samlet flok går ud at spise efter generalforsamlingen.

Referat ved Marie Bilde Rasmussen

Vedlagt referat er:

Bilag 1: Formandens beretning

Årsberetning for LEDA for året 2002

Medlemsmøder

Der er blevet afholdt 2 medlemsmøder.

Det første møde blev afholdt i april måned i forbindelse med generalforsamlingen og handlede om ordbøger på internettet samt om Jysk Ordbogs nye elektroniske netordbog. Der var oplæg fra Grete Duvå, Fransk Institut, Handelshøjskolen i Århus, og Anne Lise Laursen, Spansk Institut, Handelshøjskolen i Århus samt fra Viggo Sørensen og Torben Arboe fra Institut for jysk Sprog- og kulturforskning, Aarhus Universitet.

Det andet møde blev afholdt i november, hvor Jørg Asmussen fra DSL præsenterede Korpus 2000.

For begge møder gælder, at der var fremmødt over 50 medlemmer og gæster. Et tal, der vidner om en levende interesse for leksikografisk nytænkning og om en aktiv forening.

Bestyrelsesmøder

Bestyrelsen har afholdt 5 møder i hhv. Århus og København. Møderne har tjent til at diskutere og planlægge foreningens aktiviteter, nemlig medlemsmøder, foreningens blad samt den kommende hjemmeside – som der arbejdes intenst på.

LEDA-Nyt

Foreningens medlemsblad har i perioden skiftet navn fra LEDA-Nyhedsbrev til LEDA-Nyt. LEDA-Nyt er udkommet med to numre, nemlig nr. 33 og 34, med faglige artikler, anmeldelser, indkaldelse til medlemsmøder, orientering om konferencer og annoncer, og tjener således på linje med medlemsmøderne til faglig inspiration, men også til formidling af mere praktisk betonedede informationer. LEDA-Nyt som papirblad agtes bibeholdt – også efter etablering af en hjemmeside.

Generalforsamling

Der blev afholdt generalforsamling den 24. april. Referatet kan læses i LEDA-Nyt nr. 34.

Medlemmer

Antallet af medlemmer er steget fra ca. 110 til 123 medlemmer.

Peter Widell

Bilag 2: Brev fra kassereren

Kære Leda-medlemmer

Det forløbne år var regnskabsmæssigt et godt år. 123 medlemmer betalte deres kontingent. Indtægten fra kontingentbetalingen var på knap 20.000 kr. og er steget med 100% i forhold til det forløbne år.

Der er ikke nogen større udsving på udgiftssiden. Nogle af posterne er steget, nogle er faldet, og udgifterne er rimeligt stabile.

Resultatet for 2002 er kr. 7.953,83 og bør sammenstilles med resultatet for 2001, som var på minus 5.331,95. Under ét betragtet er resultatet for de to forløbne år på kr. 2.621,88, dvs. godt 1.300 kr. per år. Der er derfor efter min bedste overbevisning ingen grund til at ændre størrelsen på medlemskontingentet.

Og til sidst en lille bemærkning:

Flere medlemmer har glemt at anføre deres navn på indbetalingsblanketten. Før i tiden prøvede jeg igennem et omfattende detektivarbejde at komme frem til, hvem anonyme indbetalere var. Der er jeg nu holdt op med, for det er simpelthen alt for ressourcekrævende. Jeg går derfor ud fra, at de medlemmer, som føler sig uretfærdigt behandlet, når de har fået en rykker, kontakter kassereren, og at vi på denne måde kommer frem til, hvem der har indbetalt hvad og hvornår.

Med venlig hilsen

Jeres hengivne kasserer